

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 590/2023-39

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného URBAN, GAŠPEREC, BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, proti uzneseniam Okresného súdu Trnava č. k. 5T/26/2023 z 2. augusta 2023 a Krajského súdu v Trnava č. k. 3Tos/144/2023-759 z 8. augusta 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 9 ods. 1, 3 a 4 a čl. 14 ods. 3 písm. b) a d) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) a podľa čl. 47 a čl. 48 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie rozhodnutiami súdov o jeho väzbe, ktoré navrhuje zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Krajskému súdu navrhuje prikázať prepustiť ho na slobodu. Tiež požaduje finančné zadosťučinenie.

II.

2. Sťažovateľovi bolo vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 3 a 4 písm. c) a ods. 6 písm. b) Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť tak, že najmenej od septembra 2020 si zabezpečoval pervitín, ktorý následne distribuoval užívateľom tejto drogy a aj ďalším osobám pre účely ďalšej distribúcie tejto drogy. Uznesením okresného súdu z 13. februára 2023 v spojení s uznesením krajského súdu z 8. marca 2023 bol

vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Väzba začala plynúť 9. februára 2023.

3. Pre uvedený obzvlášť závažný zločin bola na sťažovateľa 17. júla 2023 podaná obžaloba. Okresný súd ústavnou sťažnosťou napadnutím uznesením sťažovateľa podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku ponechal vo väzbe a väzbu nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka. Konštatoval, že zabezpečené dôkazné prostriedky, o ktoré prokurátor oprel obžalobu, umožňujú záver, že podozrenie zo spáchania skutku pretrváva v miere potrebnej na rozhodnutie o ďalšom trvaní väzby v danom štádiu trestného konania. V súvislosti s dôvodom väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku súd hodnotil skutočnosť, že sťažovateľ je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, jeho činnosť v tomto smere vykazovala znaky sústavnosti, premyslenosti, ale aj opatrnosti, bola vykonávaná po dlhší čas, pričom navonok vytváral zdanie riadneho občana s usporiadaným osobným životom. Okresný súd preto dospel k záveru, že obava z pokračovania trestnej činnosti u sťažovateľa nie je hypotetická, ale reálna. Zároveň súd nezistil výnimočné okolnosti, ktoré by umožňovali nahradiť väzbu sťažovateľa dohľadom, pretože sťažovateľ je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin. Preto okresný súd rozhodol o trvaní väzby sťažovateľa po podaní obžaloby.

4. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú bližšie odôvodnil prostredníctvom vtedajšieho obhajcu. V nej namietal, že okresný súd v napadnutom uznesení dopredu vyslovil záver o vine sťažovateľa a dokazovanie zúžil iba na rozsah činu, čo je neakceptovateľné. Súd takýmto pohľadom na vinu sťažovateľa nemohol dostatočne zvážiť a zohľadniť možnosti nahradenia väzby. Sťažovateľ preto žiadal zrušenie uznesenia okresného súdu a nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka.

5. O sťažnosti rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že sťažnosť zamietol. K materiálnym podmienkam väzby uviedol, že po podaní obžaloby naďalej existuje dôvodné podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie a podaná obžaloba, sa stal, tiež pretrváva dôvodné podozrenie, že sa ho dopustil sťažovateľ. Podozrenie vyplýva z dokazovania vykonaného v prípravnom konaní, predovšetkým výpovedí svedkov, záverov z prehliadky priestorov šatne v práci sťažovateľa a tam zaistených vecí súvisiacich s drogovou činnosťou. Krajský súd konštatoval, že nedošlo k takej zmene dôkaznej situácie v prospech sťažovateľa, aby sa podozrenie voči nemu rozptýlilo alebo aspoň výrazne zoslabilo. U sťažovateľa zároveň naďalej existujú dôvody preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Krajský súd poukázal na to, že sťažovateľ ako riadne zarábajúca osoba nebol bytostne odkázaný na páchanie trestnej činnosti, no napriek tomu ju mal dlhšiu dobu a systematicky vykonávať. To odôvodňuje obavu, že v trestnej činnosti by mohol pokračovať. Krajský súd poukázal na to, že pri rozhodovaní o väzbe sa nevyžaduje úplná istota, že obvinený bude pokračovať v trestnej činnosti, ale postačuje, ak je táto hrozba s prihliadnutím na konkrétne skutočnosti reálna. Krajský súd nezistil splnenie zákonných predpokladov pre nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, a to vzhľadom na závažnosť skutku a osobu sťažovateľa. Zvýraznil, že sťažovateľ je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, keď možno väzbu nahradiť, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu, ktoré u sťažovateľa nezistil. Krajský súd nezistil, že by okresný súd pri rozhodovaní o možnostiach nahradenia väzby dopredu vyslovil záver o vine sťažovateľa. Tiež uviedol, že procesné prostriedky nahradenia väzby sú len ponukou, ktorú zakotvuje Trestný poriadok, no zo žiadneho ustanovenia nevyplýva, že súd je povinný väzbu niektorým z týchto prostriedkov nahradiť.

III.

6. Sťažovateľ namieta širokú škálu nedostatkov vzťahujúcich sa na trestné konanie, počínajúc nezákonnosťou jeho zadržania. Aj keď okresná prokuratúra vydala 26. januára 2023 príkaz na jeho sledovanie, sledovanie sa však nemalo uskutočniť s využitím informačno-technických prostriedkov. Preto podľa sťažovateľa si orgány činné v trestnom konaní tieto informácie získavali prostredníctvom operatívno-pátracej činnosti, pretože nebol vydaný príkaz podľa § 115 alebo § 116 Trestného poriadku. Informácie týkajúce sa sťažovateľa boli získané v rozpore so zákonom. Jeho zadržanie 9. februára 2023 v priestoroch obchodného domu na základe informácií získaných v rozpore s Trestným poriadkom tak bolo nezákonné. Tým zároveň nebola splnená formálna podmienka vzatia do väzby, pretože na jeho obmedzenie osobnej slobody nebol zákonný dôvod a podklad. Sťažovateľ tiež namieta, že v zmysle realizačného návrhu mali voči nemu orgány činné v trestnom konaní podozrenie už od októbra 2022, no obvinenie mu vzniesli až 10. februára 2023. Teda trestné stíhanie vo veci bolo vedené viac ako štyri mesiace, v rámci ktorých bol sťažovateľ a aj jeho rodina sledovaný prostriedkami operatívno-pátracej činnosti.

7. Sťažovateľ tiež namieta absenciu materiálnych podmienok väzby, argumentujúc nesprávnym hodnotením výpovedí svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], z ktorých nevyplývajú skutočnosti svedčiace v jeho neprospech. Tiež poukazuje na to, že viacerí svedkovia sú v súčasnosti stíhaní pre drogovú trestnú činnosť, a preto ich výpovede môžu byť koordinované v jeho neprospech s cieľom získať rôzne výhody. Svedkovia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] sú podľa skutkovej vety páchatelmi skutku či podozrivými osobami, no napriek tomu v trestnom konaní vypovedali ako svedkovia. Preto podľa sťažovateľa nebola naplnená materiálna podmienka väzby, keďže podozrenie voči nemu bolo založené na takých dôkazoch, ktoré sú nezákonné a procesne nepoužiteľné. Sťažovateľ tiež poukazuje na to, že u neho nebola zaistená nijaká droga. Tiež namieta absenciu preventívneho dôvodu väzby. Podľa sťažovateľa do podania obžaloby a ďalšieho rozhodovania o jeho väzbe nedošlo k zásadnej zmene dôkaznej situácie a táto vo vzťahu k nemu nijako nezosilnila. Sťažovateľ tiež poukazuje na svoje osobné pomery, vyživovaciu povinnosť voči dvom deťom, závislosť jeho rodiny na jeho príjme, ako aj na to, že nikdy nebol trestne stíhaný. Podľa sťažovateľa nestačí konštatovanie súdov, že výnimočné okolnosti odôvodňujúce nahradenie jeho väzby zistené neboli.

8. Sťažovateľ podaniami z 12. septembra 2023 a 19. októbra 2023 doplnil ústavnú sťažnosť o ďalšie tvrdenie, že do väzby bol vzatý nezákonne, pretože pri jeho výsluchu 13. februára 2023 pri rozhodovaní o vzatí do väzby nebol prítomný obhajca. Pritom išlo o dôvod nutnej obhajoby podľa § 37 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pretože bol obvinený z obzvlášť závažného zločinu. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza, že jeho vtedajší obhajca sa riadne ospravedlnil a požiadal o preloženie výsluchu o dve hodiny. Sudca pre prípravné konanie tomu nevyhovel, rozhodol o jeho vzatí do väzby bez prítomnosti obhajcu, pritom nebol v časovej tiesni, pretože na výsluch sťažovateľa mal v zmysle § 87 ods. 2 Trestného poriadku ešte zvyšných 24 hodín. Tiež uviedol, že po šiestich mesiacoch sa skutkový stav proti nemu nijako nezmenil, a preto iba podozrenie zo spáchania trestného činu pre pokračovanie väzby nepostačuje.

IV.

9. Obsahom základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy je ustanovenie, podľa ktorého osobu možno do väzby vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom

a na základe rozhodnutia súdu. Ústavný rámec dopĺňajú ustanovenia čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, podľa ktorého nikoho nemožno pozbaviť slobody, pokiaľ sa tak nestane v súlade s konaním ustanoveným zákonom, ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť osobe v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní. Z ústavy a rovnako aj z dohovoru vyplýva, že každé obmedzenie osobnej slobody väzbou môže nastať len z dôvodov ustanovených zákonom. Preto úprava obsiahnutá v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 315/06). Pri rozhodovaní o väzbe musia byť súčasne splnené formálne predpoklady väzby (uznesenie o vznesení obvinenia) a materiálne predpoklady väzby, keď musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a spáchal ho obvinený; zároveň musí existovať niektorý z väzobných dôvodov podľa § 71 Trestného poriadku (III. ÚS 417/2011). Obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby takéto rozhodnutia boli založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08).

10. V zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd ochranu základným právam za podmienky, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd, resp. iný orgán. Sťažovateľ namieta porušenie svojich práv uznesením okresného súdu, proti ktorému mal sťažovateľ právo podať sťažnosť ako opravný prostriedok. Tento právny prostriedok sťažovateľ aj využil a sťažnosť podal. Využitie uvedeného prostriedku ochrany zákonnosti v trestnom konaní vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu odmietol pre nedostatok právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Sťažovateľ v rozsiahlej ústavnej sťažnosti predkladá rozsiahlu argumentáciu k nezákonnosti väzby, ako aj samotného trestného stíhania. Potrebné je zdôrazniť, že sťažovateľ v čase vydania oboch napadnutých rozhodnutí mal obhajcu, ktorý odôvodnil sťažnosť proti ústavnou sťažnosťou napadnutému uzneseniu okresného súdu. Ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu tieto argumenty takmer vôbec neuviedol. Sťažovateľ tak vôbec nedal možnosť krajskému súdu sa s jeho rozsiahlymi námietkami zaoberať a vyhodnotiť ich s ohľadom na dôvodnosť a zákonnosť jeho väzby. Preto všeobecným tvrdeniam sťažovateľa o nedostatočnom odôvodnení napadnutých rozhodnutí nie je možné priznať relevanciu.

12. Vo vzťahu k namietanej absencii formálnych predpokladov väzby ide o zjavne neopodstatnené tvrdenie. V trestnej veci sťažovateľa bolo najprv, ešte 25. októbra 2022, začaté trestné stíhanie a po prehlásení podozrenia, že sa sťažovateľ môže dopúšťať trestnej činnosti, bol okresnou prokuratúrou vydaný 26. januára 2023 podľa § 113 ods. 1 a 2 Trestného poriadku príkaz na jeho sledovanie. Na základe získaných poznatkov bol sťažovateľ 9. februára 2023 zadržaný ako podozrivý a po jeho výsluchu bolo uznesením vyšetrovateľa z 10. februára 2023 začaté trestné stíhanie a zároveň bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie. V trestnej veci sťažovateľa tak bolo riadne vydané uznesenie o začatí trestného stíhania a aj uznesenie o vznesení obvinenia. Pokiaľ

sťažovateľ mal námietky k zákonnosti postupov orgánov činných v trestnom konaní pri zabezpečovaní podkladov pre vznesenie obvinenia, mal možnosť tieto námietky uplatniť podaním sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia. Skutočnosť, že policajt začal trestné stíhanie na základe poznatkov získaných z operatívno-pátracej činnosti, nie je prejavom nezákonnosti. Ako vyplýva aj z § 199 ods. 2 Trestného poriadku, policajt je oprávnený začať trestné stíhanie aj vtedy, ak sa o skutočnostiach odôvodňujúcich začať trestné stíhanie dozvie inak ako z trestného oznámenia.

13. Pokiaľ sťažovateľ namieta nedostatky v materiálnych predpokladoch väzby v súvislosti s hodnotením výpovedí jednotlivých svedkov, ich možnej účelovosti a koordinácie v jeho neprospech, je potrebné uviesť, že určujúcim faktorom pre hodnotenie zostáva dôvodnosť obvinenia. Úlohou ústavného súdu počas trestného konania v zásade nie je posudzovať, či miera podozrenia voči sťažovateľovi zo spáchania trestného činu stúpa alebo klesá, ale to, či dostčuje na vyvodenie záveru o dôvodnosti podozrenia. Sťažnosťou napadnuté uznesenie krajského súdu nemožno posudzovať izolovane, ale v kontexte s odôvodnením uznesenia okresného súdu, pretože odôvodnenia rozhodnutí oboch súdov z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08). Oba súdy v odôvodneniach rozhodnutí uviedli konkrétne dôkazy okrem samotných výpovedí svedkov, ktoré zakladajú dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestného činu sťažovateľom, a tým preukazujú dôvodnosť vznesenia obvinenia sťažovateľovi ako základného materiálneho predpokladu väzby. Dôvodnosť obvinenia potvrdzuje aj skutočnosť, že na základe týchto dôkazov a ďalších zistených skutočností bola na sťažovateľa podaná obžaloba. Podozrenie voči sťažovateľovi preto nie je založené na abstraktných úvahách. Navyše hĺbkové a konečné posúdenie kvality svedeckých výpovedí patrí súdu rozhodujúcemu vo veci samej (II. ÚS 112/2020). Rovnako sa súd konajúci o obžalobe bude musieť vysporiadať so zákonnosťou výpovedí svedkov – osôb podozrivých či obvinených z trestnej činnosti. Tiež konečná právna kvalifikácia skutku sa prejaví v meritórnom rozhodnutí súdu.

14. Čo sa týka nenahradenia väzby sťažovateľa, je zrejmé, že základom úvahy krajského súdu bola závažnosť trestnej činnosti páchanej po dlhší čas a na viacerých osobách a jej charakter umožňujúci ju páchať aj využitím technických prostriedkov. Tieto skutočnosti odôvodnili záver o nemožnosti dosiahnuť účel väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka ani za uloženia primeraných povinností a obmedzení či monitorovacieho zariadenia. Obava z pokračovania v trestnej činnosti a úvaha o nemožnosti jej účinnej eliminácie má v aktuálnom štádiu trestného konania racionálny základ. Sťažovateľ namieta, že sa súdy osobitne nezaoberali prítomnosťou výnimočných okolností umožňujúcich nahradiť väzbu. Súdy však konštatovali, že takéto výnimočné okolnosti zistené neboli. Je zrejmé, že sťažovateľ má v tejto súvislosti na mysli jeho osobné a rodinné pomery. Krajský súd sa však týmito skutočnosťami zaoberal, keď konštatoval, že rodina a starostlivosť o ňu evidentne neboli pre sťažovateľa dostatočnou motiváciou, aby si financie nezabezpečoval aj protiprávnou činnosťou. Uvedený záver nemožno hodnotiť ako prejav svojvôle krajského súdu.

15. Doplnením ústavnej sťažnosti sťažovateľ namietol porušenie práva na obhajobu, pretože ešte pred vzatím do väzby bol sudcom pre prípravné konanie vypočutý bez obhajcu a nebolo vyhovené žiadosti obhajcu o preloženie väzobného výsluchu. Tento argument sa však v plnom rozsahu týka prvotného rozhodnutia o vzatí sťažovateľa do väzby a sťažovateľ ním mohol argumentovať ešte v sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby. Preto z neho nemožno vyvodit' porušenie ústavných práv sťažovateľa rozhodnutiami o jeho ponechaní vo väzbe. Okrem

toho z § 72 ods. 3 Trestného poriadku nevyplýva, že by väzobný výsluch mohol byť vykonaný len za prítomnosti obhajcu. Z tohto ustanovenia vyplýva len povinnosť sudcu upovedomiť obhajcu obvineného o čase a mieste výsluchu.

16. Napadnuté uznesenie krajského súdu preto nevykazuje znaky porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny ani práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru a práv podľa čl. 9 ods. 1, 3 a 4 paktu a čl. 47 a čl. 48 ods. 2 charty, ktorých porušenie sťažovateľ namietal. Jeho ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu